

Aan de commissie
Werk en Inkomen, Onderwijs, Samenleven,
Schuldhelpverlening, Armoedebestrijding en NPRZ

Beste commissieleden,

De gemeenteraad wordt jaarlijks geïnformeerd over de ontwikkeling van het lerarentekort in het basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en het (voortgezet) speciaal onderwijs in Rotterdam. Dit jaar ontvangt de gemeenteraad voor het eerst ook de cijfers van het lerarentekort in het voortgezet onderwijs, nadat Rotterdam vorig jaar, samen met Amsterdam en Den Haag, meedeed aan een pilot van Centerdata. Dit jaar kunnen daardoor de cijfers van het lerarentekort in het vo met het tekort in 2022 worden vergeleken.

De landelijke rapportage over de tekorten van onderzoeksinstituut Centerdata in opdracht van het Ministerie van OCW, is net als vorig jaar halverwege december naar de Tweede Kamer gestuurd.¹ Centerdata besteedt in haar rapport aandacht aan de tekortcijfers in Nederland en in de vijf steden met de grootste tekorten: Almere, Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht. Naar deze steden refereer ik in deze brief als ik schrijf over de G5. Helaas blijkt uit deze rapportage dat Rotterdam in tegenstelling tot vorig jaar een scherpe stijging van het tekort in het primair onderwijs laat zien van 11,8% in oktober 2022 naar 16,5% in 2023². Het tekort in het primair onderwijs Rotterdam ligt hiermee net onder het gemiddelde tekort in de G5 (18%). In het voortgezet onderwijs is het tekort in Rotterdam 6,1%³. Dat is lager dan de 7% die vorig jaar uit de pilotmeting naar boven kwam.

Het lerarentekort is hardnekkig en ongelijk verdeeld. Hierdoor ontstaat langdurig veel druk op scholen en neemt kansengelijkheid in het onderwijs toe. Het aanhoudende lerarentekort in het primair onderwijs neemt vooral in de grote steden zorgelijke proporties aan. We zien de tekorten grootstedelijk oplopen, terwijl de tekorten buiten de grote steden dalen. Ook prognoses voor de komende jaren beloven niet veel goeds⁴.

¹ De laatste gegevens (oktober 2022 meting) zijn op 13 december 2022 met u gedeeld (kenmerk M2211-9455 - 22bo007404)

² Onderzoek: Personeelstekorten primair onderwijs 2023 – Centerdata

³ Onderzoek: Personeelstekorten voortgezet onderwijs 2023 - Centerdata

⁴ [OCW in cijfers: arbeidsmarktprognoses primair onderwijs](#)

Alles moet in het werk worden gesteld om het lerarentekort en óók het schoolleiderstekort aan te pakken. Goede schoolleiders zijn van cruciaal belang voor goed onderwijs en dragen bij aan een prettig werkklimaat. De aanhoudende tekorten vragen om een bestendige gezamenlijke inzet van schoolbesturen, gemeente en de landelijke overheid. Om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren moet het aanpakken van het lerarentekort ook de eerste prioriteit van het nieuwe kabinet zijn. Hiertoe voer ik samen met de G4 plus Almere een stevige lobby.

Toelichting en duiding rapport

In deze brief informeer ik uw raad over de actuele tekorten in Rotterdam van oktober 2023 ten opzichte van de van de afgelopen twee jaren, oktober 2021 en oktober 2022, en afgezet tegen de cijfers van de G5. Voor het voortgezet onderwijs is alleen een vergelijking met 2022 mogelijk. Gemeente en Rotterdamse schoolbesturen hebben samen gekeken hoe het verschil ten opzichte van vorig jaar verklaard of geduid kan worden. Waar mogelijk heb ik de verklaring van Rotterdamse schoolbesturen meegenomen in deze brief.

Primair onderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs

Rotterdam

Dit jaar hebben 207 van de 239 Rotterdamse scholen (met 92% van de leerlingen) meegedaan aan de inventarisatie. Deze deelname ligt hoger dan vorig jaar, toen er 182 van de 247 scholen (met 84% van de leerlingen) meededen. Rotterdam heeft met 16,5% net als alle grote steden een tekort ver boven het landelijk gemiddelde van 9,7%. Uit de meting van oktober 2023 bleek een tekort van 16,5%. De stijging van het lerarentekort in Rotterdam op wijkniveau vindt u in tabel 3 van bijlage 1.

G5 en landelijk beeld

De respons in het primair onderwijs in de G5 is ongeveer 96% en in de rest van het land 58%. In Rotterdam is de respons in het primair onderwijs 92%. Het gemiddelde tekort in de G5 is 18%, terwijl dit vorig jaar nog 15,2% was. Het gemiddelde tekort buiten de G5 is 8%, terwijl dit vorig jaar nog 8,5% was. Centerdata concludeert dat het lerarentekort zich steeds meer concentreert in de G5. Het verschil met de rest van Nederland wordt groter. Meer scholen buiten de G5 geven aan dat ze geen lerarentekort hebben. Waar dit vorig jaar om 37% van de scholen ging, geeft nu 49% van de scholen aan dat ze geen tekort hebben. Centerdata geeft aan dat een hoge schoolweging en complexiteit van de leerlingenpopulatie vaak gepaard gaat met een hoog lerarentekort. Rotterdamse schoolbesturen melden dat klassen vanwege de tekorten vergroot zijn en dat de werkdruk in het onderwijs hierdoor nog hoger is geworden. Centerdata ziet ook binnen de G5 scholen die melden dat ze geen tekort hebben. Binnen de G5 is het percentage scholen zonder tekort gestegen van 11% in 2022 naar 14% in 2023.

Schoolleiderstekort

Centerdata ziet een verband tussen het tekort aan leraren en het tekort aan schoolleiders. Dit verschilt per gemeente, afhankelijk van de aanpak om het tekort aan schoolleiders in het reguliere basisonderwijs tegen te gaan. Zo vult Amsterdam 61% van de verborgen tekorten in met behulp van externen, maar bedraagt dit in Rotterdam maar 12%. Indien gebruik gemaakt wordt van een externe, betreft dit in de meeste gevallen een zzp'er. Het tekort aan schoolleiders is in Rotterdam het grootst in het speciaal onderwijs (15,3%) en het voortgezet speciaal onderwijs (30,8%).

Ook in het tekort aan ondersteunend personeel verschillen de steden van elkaar. Centerdata ziet dat Amsterdam (6,8%) en Rotterdam (6,1%) een relatief laag tekort aan ondersteunend personeel kennen, maar Utrecht (10,1%) juist een aanzienlijk hoger tekort. Sterke schoolleiders zorgen voor sterke scholen. Daarom stellen we vanuit het NROB een schoolleidersbeurs beschikbaar waarmee zij ruimte kunnen krijgen om zich te verder ontwikkelen.

Spreiding en schoolweging

De Gemeente heeft behalve het rapport van Centerdata ook de cijfers van de Rotterdamse scholen ontvangen en deze geanalyseerd om zo een goed beeld van de spreiding van het tekort over de stad te krijgen. De tekorten in het primair onderwijs zijn niet gelijk verdeeld over de verschillende typen onderwijs. In de bijlage kunt u zien dat het tekort vooral bestaat bij scholen met een hoge en zeer hoge schoolweging en dat dit verschil groter is geworden in vergelijking met afgelopen jaar. De tekorten op scholen met een zeer hoge weging is van 2022 naar 2023 gestegen van 13,5% naar 22,6%. Voor scholen met een hoge schoolweging was dit een stijging van 13,6% naar 18,7%. Vanuit het NROB stelt de gemeente in meerdere mate subsidiemiddelen beschikbaar voor scholen met een hogere schoolweging. De tekortcijfers laten zien dat dit nodig blijft.

Over de gehele breedte is een stijging van het tekort zichtbaar, bij grote en bij kleine besturen en bij grote en kleine scholen. Wel zien we dat met name kleine scholen kampen met hoge tekorten. Voor deze scholen is het tekort gemiddeld 21%, waar dat voor de andere scholen tussen 11% en 15% ligt. Centerdata schrijft in haar rapport dat grotere scholen (een groter aantal leerlingen) en het hebben van een groter aandeel vaste aanstellingen samenhangt met een gemiddeld lager tekort. Rotterdamse schoolbesturen geven aan dat de uitval van een personeelslid op een kleine school grotere gevolgen kan hebben dan op een grote school. Dit kan de werkdruk nog meer verhogen. Uit de Rotterdamse cijfers van Centerdata blijkt dat het gemiddelde aantal leerlingen per leraar in Rotterdam de afgelopen jaren is afgenomen, van 15,4 leerlingen per leraar in 2021 naar 14,1 leerlingen per leraar in 2023.

Voortgezet onderwijs

Dit jaar informeer ik u ook over de tekortcijfers in het voortgezet onderwijs in de deelnemende steden Rotterdam, Amsterdam en Den Haag. Dit jaar hebben in deze gemeenten 48 van de 75 Rotterdamse scholen (met 69% van de leerlingen) meegedaan aan de meting. De respons is hoog genoeg om een goed beeld te krijgen van de tekorten en is bovendien hoger dan vorig jaar, toen er nog 45 van de 75 scholen (met 60% van de leerlingen) meededen. In het rapport van Centerdata zien we een lichte daling van het tekort in Rotterdam: van 7% in 2022 naar 6,1% in 2023. Daarnaast beschrijft het onderzoeksbureau voor Rotterdam het aandeel van verborgen tekorten. Het percentage verborgen tekort is in Rotterdam met 3,9% hoger dan het tekort in openstaande vacatures (2,2%). Tekorten in het voortgezet onderwijs bestaan ook landelijk voor een groot deel (60%) uit verborgen tekorten. Uit het rapport van Centerdata blijkt dat twee derde van de verborgen tekorten intern wordt ingevuld. Tekorten worden niet altijd door leraren met dezelfde expertise opgevangen, bijvoorbeeld wanneer een leraar geschiedenis tijdelijk maatschappijleer geeft. Dit zorgt er mogelijk voor dat de meting laat zien dat tekorten vooral intern worden opgevangen in plaats van dat er vacatures worden uitgezet.

De tekorten doen zich in het voortgezet onderwijs overal in Nederland voor. Anders dan in het primair onderwijs is het tekort minder een specifiek probleem in de grote steden. Landelijk is het tekort 5,8% met een respons van 60% op basis van het aantal leerlingen, waar dit in Rotterdam 6,1% is met een respons van 69% op basis van het aantal leerlingen. Net als in Rotterdam is het tekort in Amsterdam gedaald, van 6,9% in 2022 naar 6,5% in 2023. In Den Haag is het tekort daarentegen gestegen van 5,5% in 2022 naar 10,1% in 2023.

Centerdata concludeert in haar rapport dat een hoog lerarentekort in het voortgezet onderwijs vaker voorkomt op scholen met een hoge achterstandsscore (een vergelijkbare indicator met de schoolweging in het primair onderwijs), wanneer er sprake is van een hoog verzuimpercentage onder leraren of van een laag aantal leerlingen. Rotterdamse schoolbesturen benoemen dat vooral een stabiele en competente schoolleiding en een ervaren lerarenteam zorgen voor orde en rust, waardoor er minder uitval ontstaat. Schoolbesturen streven ernaar om het tekort aan schoolleiders via reguliere vorm in te vullen, maar wanneer dit niet mogelijk is dan maken zij gebruik van de inzet van zzp'ers.

De gemeente heeft behalve het rapport ook specifieke gegevens voor Rotterdam ontvangen. Hieruit blijkt dat er verschillen zijn tussen de tekorten per onderwijssoort. De Rotterdamse scholen die vmbo, havo of vwo aanbieden melden een tekort van 5,7%. In het praktijkonderwijs is dit 3,9% en bij de internationale schakelklassen is het tekort 17,1%. Deze verschillen zijn vergelijkbaar met hoe de tekorten elders in Nederland verdeeld zijn. Schoolbesturen in Rotterdam verklaren de hoge tekorten bij de internationale schakelklassen door de grillige instroom van leerlingen.

Voor alle tekortvakken, zoals techniek, natuurkunde en scheikunde, zijn de tekorten het afgelopen jaar ook lichtelijk gedaald (zie bijlage). Deze Rotterdamse cijfers verschillen hierin nauwelijks van de landelijke cijfers. Rotterdamse schoolbesturen benadrukken dat alle vakken die wettelijk verplicht zijn in Rotterdam aangeboden worden. Het tekort aan tweedegraads leraren is in Rotterdam met 7,4% groter dan het tekort aan eerstegraads leraren (3,2%). Dit was vorig jaar ook zo. Tweedegraads leraren hebben de mogelijkheid om zich door te ontwikkelen naar eerstegraads leraren. Rotterdamse schoolbesturen zien dit als mogelijke reden dat het relatieve tekort aan eerstegraads leraren kleiner is dan aan tweedegraads.

Het tekort aan leraren in het voortgezet onderwijs wordt het meest ervaren in de gebieden Feijenoord (13,9%), Delfshaven (7,9%) en Charlois (6,9%). Deze gebieden kennen ook een relatief hoog tekort in het primair onderwijs. In de gebieden Noord, Kralingen-Crooswijk en Hoogvliet zijn de tekorten relatief laag. Het tekort aan schoolleiders is het hoogst in de gebieden IJsselmonde (29,9%), Charlois (24%) en Hillegersberg-Schiebroek (19%). Tekorten aan schoolleiding bestaan grotendeels uit openstaande vacatures. Bij een verborgen tekort betekent dit vaak dat de functie door een externe is ingevuld.

Vervolg lerarenaanpak

De hoge tekorten in Rotterdam en de andere grote steden bevestigen dat grote steden nog altijd een eigen lerarenaanpak nodig hebben. Omdat ieder kind in Rotterdam een goede leraar voor de klas verdient, moeten we alles doen wat nodig is om het lerarentekort tegen te gaan.

Samen met het Rotterdamse onderwijsveld en de lerarenopleidingen blijf ik onverminderd energie steken in de aanpak van het lerarentekort in Rotterdam. Het is niet voor niets één van de speerpunten in het Nieuwe Rotterdamse Onderwijsbeleid (NROB).

De cijfers laten zien dat de gezamenlijke aanpak van gemeente, schoolbesturen en Rijk onverminderd urgent is. Met stevige maatregelen en investeringen moet de zorgelijke situatie bestreden worden. Ook vanuit het Rijk zijn hiervoor extra middelen beschikbaar gesteld tot en met 2025. Hiermee wordt onder andere ingezet op het vergroten van zij-instroom en het slim organiseren van het onderwijs.

Het aantrekken van voldoende personeel is een zware opgave voor het onderwijs. Zeker nu we zien dat het tekort in Rotterdam na een lichte daling weer stijgt. Samen met de andere grote steden zal ik een stevige lobby blijven voeren bij het ministerie van OCW voor extra inzet op de aanpak van het lerarentekort specifiek voor de G5, omdat de tekorten in de G5 substantieel hoger zijn dan in de rest van het land. Het gaat dan om structurele extra middelen voor de G5 voor onder meer zij-instromers, het begeleiden van startende leraren en het verlagen van de werkdruk. Ik pleit ook voor een fundamentele koerswijziging in het onderwijs, een landelijk Deltaplan Onderwijs, waarmee het beroep leraar weer aantrekkelijk gemaakt wordt en aanzien krijgt, bijvoorbeeld door investeringen in de kwaliteit van de lerarenopleidingen en de begeleiding van startende leraren. Zie bijgaand het opiniestuk dat richting de media is gegaan.

Met vriendelijke groet,

Said Kasmi
Wethouder Onderwijs, Cultuur en Evenementen

Bijlage 1

Tekortmeting primair onderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs

Verdeling openstaande en verborgen vacatures, verdeeld naar het type onderwijs

De tekorten in het onderwijs zijn niet gelijk verdeeld over de verschillende typen onderwijs. In onderstaande tabel staat hoe de tekorten zich de afgelopen periode hebben ontwikkeld voor het basisonderwijs, het speciaal basisonderwijs⁵ en het (voortgezet) speciaal onderwijs⁶. Er is aan de scholen gevraagd om onderscheid te maken in structurele vacatures en vacatures voor langdurige vervanging en onderscheid te maken in openstaande vacatures en verborgen vacatures. Verborgene vacatures zijn vacatures waarvoor scholen alternatieve, minder wenselijke oplossingen hebben toegepast om te zorgen dat leerlingen wel les krijgen. Denk hierbij aan de inzet van intern begeleiders, directieleden en onderwijsassistenten voor de groep, externe inhuur van leraren, het samenvoegen van klassen en het sneller zelfstandig inzetten van zij-instromers dan gewenst. Ook laat de tabel zien hoeveel vacatures het onderwijs heeft voor langdurige vervangingen (meer dan zes weken). Deze vacatures worden apart getoond, omdat ze in principe van tijdelijke aard zijn.

Tabel 1 Tekorten per onderwijssector en de opbouw naar soort tekort, oktober 2023

	Aantal scholen	fte vacature verborgen	fte vacature openstaand	fte vervanging verborgen	fte vervanging openstaand	percentage lerarentekort
totaal	207	400	119	150	76	16,5%
basisonderwijs	172	333	90	124	63	16,6%
speciaal basisonderwijs	11	10	6	4	0	17,5%
(voortgezet) speciaal onderwijs	24	58	23	22	13	16,0%

Bron: Dataformulieren CentERdata, OBI oktober 2023, N=207

Als we kijken naar het verschil tussen de openstaande en verborgen vacatures in de afgelopen periode, is te zien dat het aantal verborgen vacatures aanzienlijk groter is dan het aantal openstaande vacatures. Hiermee wordt inzichtelijk hoe het onderwijsveld haar uiterste best doet om -ondanks de grote tekorten- het onderwijs aan de leerlingen te blijven bieden. Tegelijkertijd maken de cijfers van de verborgen vacatures inzichtelijk hoe fors de problematiek van de tekorten onder de oppervlakte werkelijk is, aangezien de gekozen oplossingen interen op de kwaliteit van het onderwijs (grotere groepen, onbevoegden waaronder zij-instromers in opleiding voor de groep) en de kwaliteit van belangrijke ambulante taken binnen de school (intern begeleiders en schoolleiders voor de groep). Deze situatie zorgt voor een stijging van de werkdruk binnen de schoolteams, met een toename van uitval en uitstroom als gevolg.

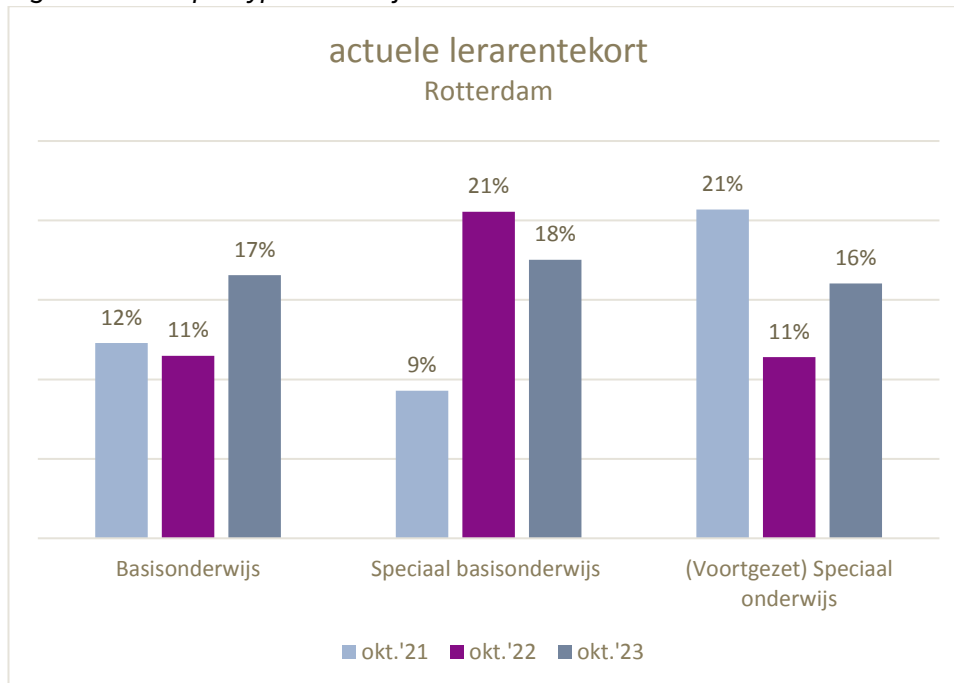
⁵ Het sbo biedt onderwijs aan leerlingen die zich in het basisonderwijs (bao) niet optimaal ontwikkelen, het betreft veelal lichtere problematiek dan op het (v)so. Scholen voor het speciaal basisonderwijs (sbo) vallen niet onder het speciaal onderwijs, maar onder het regulier primair onderwijs.

⁶ In tabel 1 vallen onder (voortgezet) speciaal onderwijs: (voortgezet) speciaal onderwijs, voortgezet speciaal onderwijs en speciaal onderwijs. Deze scholen zijn voor leerlingen die lichamelijk, zintuigelijk of verstandelijk gehandicapt zijn en voor leerlingen die psychische problemen of gedragsproblemen hebben.

Figuur 1 laat zien dat het lerarentekort in het basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs scherp gestegen is. In het speciaal basisonderwijs is het lerarentekort lichtelijk gedaald ten opzichte van vorig jaar.

Figuur 1 Tekort per type onderwijs in oktober 2021 en oktober 2022 en oktober 2023

Bron: Dataformulieren CentERdata, OBI, okt.'23: N=207; okt.'22: N=182; okt.'21: N=206.

Verdeling vacatures in relatie tot de schoolweging van basisscholen

De schoolweging⁷ zegt iets over de kans op onderwijsachterstanden op basisscholen. Rotterdam kenmerkt zich als een stad met veel scholen met een hoge en zeer hoge schoolweging. Scholen met een hogere schoolweging krijgen extra middelen om kleinere klassen te realiseren, waardoor meer leerkrachten nodig zijn en dus ook het aantal vacatures hoger kan zijn. In Rotterdam zijn er relatief veel scholen die gemiddeld meer personeel in dienst hebben. Als we de tekortpercentages van oktober 2023, 2022 en 2021 afzetten tegen de schoolweging zien we dat het tekort met name is gestegen bij scholen met de hoogste weging. De tekorten zijn in Rotterdam nu het hoogst op scholen met een hogere weging en de hoogste weging.

⁷ Hoe hoger de schoolweging, hoe lager de te verwachten onderwijsresultaten van de school op basis van de leerlingenpopulatie. Hoe lager de schoolweging, hoe hoger de te verwachten onderwijsresultaten. De gemiddelde schoolweging in Nederland is 30, dit is het omslagpunt. Scholen voor speciaal basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs kennen geen schoolweging.

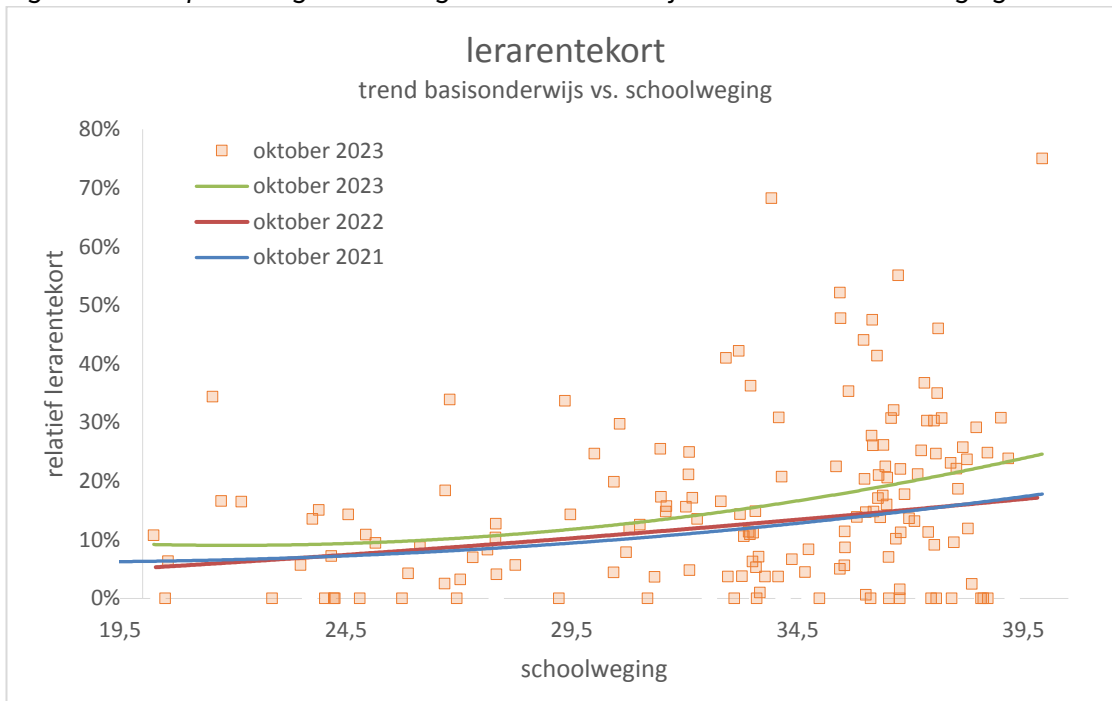
Table 2 Schoolweging, soorten vacatures van oktober 2023 vergeleken met relatieve tekort oktober 2022 binnen het regulier basisonderwijs

categorieën schoolweging (verdeling)	vacature openstaand	vacature verborgen	vervanging openstaand	vervanging verborgen	tekorten (plus relatief)	tekort okt.'23 t.o.v. okt.'22
zeer laag: 8 scholen (5%)	3 fte	6 fte	5 fte	4 fte	18 fte (10%)	3%
laag: 18 scholen (12%)	1 fte	20 fte	2 fte	7 fte	31 fte (7%)	0%
gemiddeld: 29 scholen (19%)	9 fte	35 fte	11 fte	19 fte	74 fte (14%)	2%
hoog: 68 scholen (45%)	42 fte	183 fte	21 fte	49 fte	295 fte (19%)	6%
zeer hoog: 28 scholen (19%)	23 fte	52 fte	9 fte	19 fte	104 fte (23%)	7%
totaal: 151 scholen (100%)	78 fte	297 fte	47 fte	99 fte	522 fte (16%)	4%

Bron: dataformulieren CentERdata, OBI. Oktober 2023 N=151; Oktober 2022 N=149

Figuur 2 geeft per individuele school een beeld van de tekorten (fte). Dit is afgezet tegen de schoolweging. Hier is te zien dat het merendeel van de scholen nul tot vier fte vacatures heeft. Het laat ook zien dat scholen met een hoge schoolweging vaker hogere tekorten hebben. Uit de rapportage van Centerdata blijkt dat schoolweging een significant effect heeft op het lerarentekort. Toch verklaart de schoolweging maar een deel van de tekorten. Er zijn aanzienlijke verschillen tussen scholen met een vergelijkbare schoolweging. Zo zijn er in Rotterdam scholen met een hoge schoolweging, die geen tekort hebben en scholen met een lage schoolweging die een relatief groot tekort hebben.

Figure 2 Tekortpercentages in het regulier basisonderwijs in relatie tot schoolweging

Bron: Dataformulieren CentERdata, OBI, okt.'23: N=207

Verdeling tekorten over de stad

Net als bij de vorige analyses is onderzocht hoe de tekorten, in het basisonderwijs en het speciaal basisonderwijs, zijn verdeeld over de stad (zie tabel 3). In de kwetsbare gebieden (met naar verhouding veel scholen met een hoge schoolweging) zijn de grootste tekorten zichtbaar.

Tabel 3 Omvang van de tekorten per gebied⁸

	okt'21	okt'22	okt'23	Scholen in meting '23	% verschil laatste twee metingen
Rotterdam Centrum	13%	5%	14%	6	9%
Delfshaven	9%	9%	12%	22	3%
Overschie	14%	13%	24%	7	10%
Noord	9%	9%	20%	14	11%
Hillegersberg-Schiebroek	12%	9%	8%	15	-1%
Kralingen-Crooswijk	11%	18%	20%	14	2%
Prins Alexander	6%	8%	11%	24	4%
Feijenoord	21%	16%	24%	25	9%
IJsselmonde	13%	12%	15%	18	3%
Charlois	14%	17%	20%	20	4%
Pernis	14%	21%	4%	2	-17%
Hoogvliet	14%	11%	11%	10	0%
Rozenburg	6%	13%	36%	3	23%
Hoek van Holland	6%	6%	26%	3	20%

Bron: dataformulieren CentERdata, OBI, bao en sbo, oktober 2023=183

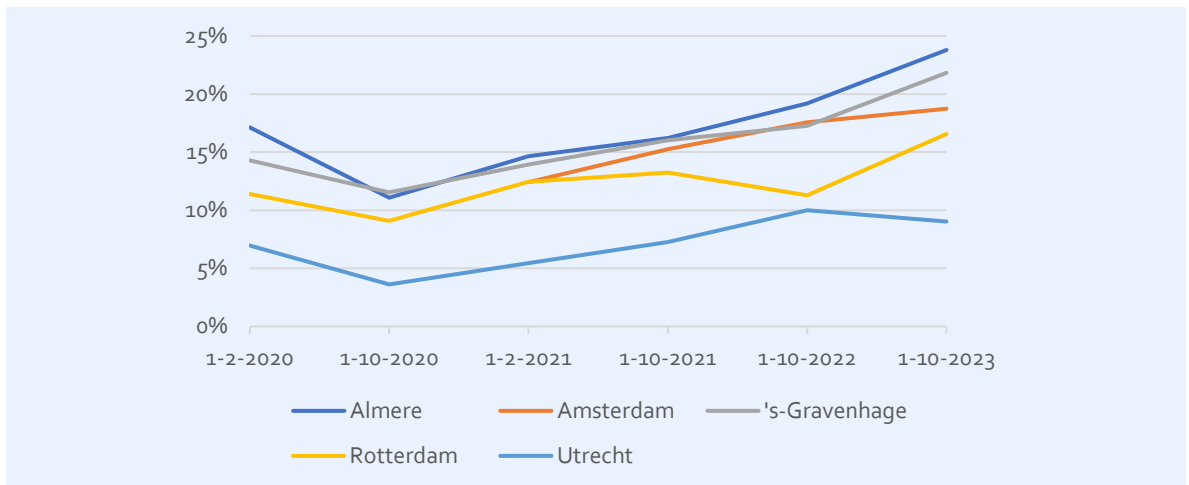
Tekorten G5

De tekorten zijn sinds de voorgaande meting (peildatum 1 oktober 2022) in alle gemeenten behalve Utrecht gestegen. Utrecht heeft net als op peildatums 1 oktober 2020 en 1 oktober 2021 weer lagere tekorten dan de andere gemeenten.

Figuur 3: Tekorten aan leraren in G5 over de tijd⁹

⁸ Let op: Door afronding van de percentages kan het voorkomen dat het verschil in de laatste kolom niet te herleiden is uit de percentages in de linker kolommen. In gebieden met een klein aantal scholen in de uitvraag kunnen de tekorten van jaar op jaar sterk fluctueren. Dit kan mogelijk een vertekend beeld geven.

⁹ Merk op dat de horizontale as gelijkelijk verdeeld is, maar dat er geen metingen zijn met peildatum 1 februari 2022 of 1 februari 2023.

Bron: CentERdata, Personeelstekorten primair onderwijs – peildatum 1 oktober 2023

Tekortmeting voortgezet onderwijs (vo)

Tabel 4 Percentage open en verborgen tekorten per onderwijssoort in Rotterdam 2023

Cijfers Rotterdam meting 2023	% van werkgelegenheid		
	open	verb	totaal
onderwijssoort			
vmo/havo/vwo	2,2%	3,5%	5,7%
praktijkonderwijs (pro)	1,9%	2,0%	3,9%
internationale schakelklassen (isk)	2,6%	14,6%	17,1%
totaal	2,2%	3,9%	6,1%

Tabel 5 Percentage open en verborgen tekorten in het vo Rotterdam 2023 en 2022 (pilotmeting)

Cijfers Rotterdam uit meting 2023 en pilotmeting 2022	% van werkgelegenheid	
	2022	2023
open	2,9%	2,2%
verb	4,1%	3,9%
totaal	7,0%	6,1%

In tabel 6 is te zien dat de tekorten voor de tekortvakken techniek, informatica, natuurkunde/scheikunde, Duits en economie zijn gedaald.

Tabel 6 tekortpercentages per vak in het vo in Rotterdam 2023

Cijfers Rotterdam	percentages van werkgelegenheid	
	2022 (pilotmeting)	2023
vak		
Aardrijkskunde	4,4%	4,8%
Biologie	7,4%	3,2%
CKV, kunstvakken	0,9%	2,8%
Duits	12,8%	6,8%
Economie (avo)	10,8%	6,2%
Engels	3,9%	4,5%
Frans	5,5%	5,7%
Geschiedenis	0,0%	2,8%
Informatica	16,3%	9,1%
Klassieke talen	1,4%	8,0%

Levensbeschouwing	3,9%	3,7%
Lichamelijke Opvoeding	3,2%	6,7%
Maatschappijleer	1,5%	2,2%
Natuurkunde	9,5%	7,1%
Natuurkunde/Scheikunde (NASK)	8,1%	4,9%
Nederlands	12,6%	10,6%
Scheikunde	3,7%	4,8%
Techniek (avo)	27,1%	11,7%
Wiskunde	10,9%	7,0%
Gezondheidszorg en Welzijn (avo)	0,0%	0,0%
Beroepsgerichte vakken vmbo	5,9%	8,0%
Overige vakken	5,5%	1,1%

Tabel 7 Tekort aan leraren en schoolleiders per gebied als percentage van de werkgelegenheid in het vo

Rotterdam 2023 stadsdeel	Leraren % van werkgelegenheid			Schoolleiding % van werkgelegenheid		
	open	verb.	totaal	open	verb.	totaal
Centrum	0,0%	1,9%	1,9%	0,0%	0,0%	0,0%
Charlois	2,7%	4,2%	6,9%	18,4%	5,6%	24,0%
Delfshaven	3,6%	4,3%	7,9%	0,0%	3,7%	3,7%
Feijenoord	0,6%	13,3%	13,9%	0,0%	0,0%	0,0%
Haven	-	-	-	-	-	-
Hillegersberg- Schiebroek	1,4%	2,7%	4,1%	6,1%	13,0%	19,0%
Hoek van Holland	-	-	-	-	-	-
Hoogvliet	3,6%	0,0%	3,6%	0,0%	0,0%	0,0%
IJsselmonde	3,6%	2,0%	5,6%	29,9%	0,0%	29,9%
Kralingen-Crooswijk	1,0%	3,7%	4,7%	0,0%	8,5%	8,5%
Noord	1,7%	1,3%	3,0%	0,0%	4,1%	4,1%
Overschie	-	-	-	-	-	-
Pernis	-	-	-	-	-	-
Prins Alexander	2,7%	3,4%	6,1%	5,3%	1,4%	6,7%
Rozenburg	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Bijlage 2

Kabinet, kom met dat Deltaplan! Ons onderwijs dreigt te verdrinken.

Een structureel personeelstekort, tienduizenden tieners met een bedroevend leesniveau en de school als 'burnout-fabriek'. We worden al tijden overspoeld met signalen dat het Nederlandse onderwijssysteem dreigt vast te lopen, maar structurele oplossingen blijven uit. Onderwijs zou daarom een absolute topprioriteit moeten zijn voor het nieuwe kabinet, bepleit Said Kasmi, wethouder Onderwijs in Rotterdam.

Vrijdag (15-12) kwamen de jaarlijkse cijfers over het lerarentekort naar buiten. En het is geen verrassing dat dit tekort opnieuw is toegenomen. In het primair onderwijs gaat het om bijna 10%, dat is zo'n 9.800 fte. In het voorgezet onderwijs is het tekort ongeveer 3.800 fte, wat neerkomt op bijna 6%. De cijfers tonen dat we maar geen grip krijgen op de tekorten. Sterker nog, volgens ramingen zullen de tekorten alleen maar verder oplopen. En dat is dramatisch.

Grote zorgen

Het lerarentekort is de uitkomst van een optelsom van langdurige problemen in het onderwijs, waaronder de hoge uitstroom onder jonge docenten, de vele onderwijzers met burn-out 's en een te hoge werkdruk. Als wethouder Onderwijs, maak ik me daar grote zorgen over. Want dergelijke signalen zijn niet nieuw. De vier grootste steden en Almere, die een veel hoger tekort hebben dan de rest van het land, namelijk gemiddeld 18% in het primair onderwijs, maken zich al jaren hard voor meer leraren en kwalitatief beter onderwijs, want we zien ons onderwijssysteem langzaam vastlopen.

De signalen liegen er niet om. Zo bleek uit het [PISA-rapport](#) van vorige week dat een derde van de Nederlandse 15-jarigen ons onderwijs laaggeletterd dreigt te verlaten. Nederland staat daarmee (bijna) helemaal onderaan de Europese lijst voor leesvaardigheid op die leeftijd. Alleen Griekenland laten we onder ons. Wat betekent dit voor de nieuwe generaties werknemers en ondernemers in onze kenniseconomie? Als gemeenten hebben we een klein beetje speelruimte, maar er is een systeemverandering nodig. Daarvoor is Den Haag echt aan zet en daar moet werk van worden gemaakt!

Deltaplan

Wat mij ontzettend stoort is dat tijdens de verkiezingscampagnes het woord 'onderwijs' nauwelijks is gevallen. Het ging vooral over migratie en bestaanszekerheid. Maar als er iets fundamenteel is voor bestaanszekerheid, dan is het goed onderwijs. Want dat zorgt ervoor dat je weerbaar bent en de juiste vaardigheden leert om mee te kunnen komen in onze maatschappij. Daarom is het tijd voor een fundamentele koerswijziging in het Nederlandse onderwijs, oftewel een Deltaplan. Die term valt vaak de laatste tijd en ik ben het daar helemaal mee eens. We moeten terug naar de basis. Maak het beroep leraar weer écht aantrekkelijk en geef het aanzien. Schroef de eisen om leraar te worden op. Verhoog in de basis de kwaliteit van docenten en van onze lerarenopleidingen. Investeer in de begeleiding van zij-instromers en startende leraren om uitstroom te voorkomen.

Zorg dat het loont voor leraren om te werken op scholen met meer achterstanden en vergeet ook vooral de schoolleiding niet, want op scholen met een sterke schoolleiding zie je dat het lerarentekort minder groot is. En dat leidt weer tot betere prestaties en een fijnere sfeer. Zo buig je een vicieuze cirkel om in een opwaartse spiraal en wordt onderwijs weer die grote 'gelijkmaker' die het zou moeten zijn. Daarom roep ik het nieuwe kabinet met klem op om door te komen met een Deltaplan voor onderwijs, want de sector staat het water inmiddels tot aan de lippen.